

Nyzamy Genjewi türkmenmi, azerbaýjan?

Category: Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 24 января, 2025

Nyzamy Genjewi türkmenmi, azerbaýjan? «Hünär yzlamagyl menden bu gün toprunyň özi aýyp,

Aýypdan batar indi bu gün böri hünärim...»

Nyzamy Genjewi.

• **Nizami Gəncəvinin hikmətli kəlamları El Salvador və Meksika portallarında**

23 İyun 2021

El Salvador Respublikasının “Literatura y poesía” (“Ədəbiyyat və poeziya”), Meksikanın “Más Literatura” (“Daha çox ədəbiyyat”) ədəbiyyat portallarının facebook.com səhifələri Dövlət Tərcümə Mərkəzi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin cəsarət, dostluq, xeyirxahlıq, zülm və ədalət haqqında hikmətli kəlamlarının yayınına başlayıb.

Nizami Gəncəvinin 880 illik yubileyinə töhfə olaraq hazırlanmış materialı ispan dilinə Mərkəzin ispan dili mütəxəssisi Aysel Əliyeva tərcümə edib.

<https://www.facebook.com/162933610523430/posts/2015778981905541/>

<https://www.facebook.com/999719630416606/posts/1715644612157434/>

<https://aztc.gov.az/az/posts/id:1258>

• **Nizami Gəncəvi yaradıcılığı Ukrayna radiosunda**

21 İyun 2021

Ukrayna Milli Televiziya və Radio Şirkətinin “Kultura” radiosu dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin bu yaxınlarda ukrain dilində Ukraynada nəşr olunmuş “Leyli və Məcnun” kitabı (ADTM) haqqında veriliş yayınlayıb.

Verilişdə şairin şəxsiyyəti və yaradıcılığı, ukrain dilinə tərcümə olunmuş “Leyli və Məcnun” poeması haqqında geniş məlumat verilib, Ukrayna mütəxəssislərinin Nizami yaradıcılığı ilə bağlı araşdırmalarından, məşhur ukraynalı şərqşünas-alim Aqafangel Krımskinin “Nizami və onun müasirləri” adlı monoqrafiyasından söz açılıb.

<http://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=2844889>

<https://aztc.gov.az/az/posts/id:1257>

• **Nizami Gəncəvinin “Leyli və Məcnun” poeması Kiyevdə nəşr olundu**

04 İyun 2021

Azərbaycanda elan olunmuş “Nizami İli” ilə əlaqədar dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin “Leyli və Məcnun” poeması Kiyevdə nəşr olunub. Zəngin ənənəli “Yaroslavov Val” nəşriyyatında işıq üzü görən kitabı ukrain dilinə görkəmli Ukrayna şairi və mütərcimi Leonid Pervomayski tərcümə edib. Kitabın redaktoru Qriqori Quseynov, Ön sözün müəllifi Aqafangel Krımskidir.

<https://www.aztc.gov.az/az/posts/id:1250>

• **Nizami Gəncəvi haqqında məqalə İspaniyanın ictimai-siyasi portalında**

09 Mart 2021

İspaniyanın nüfuzlu “Tu Voz en Pinares” portalı Dövlət Tərcümə Mərkəzi və İspaniya azərbaycanlıları Birliyinin əməkdaşlığı çərçivəsində “Nizami Gəncəvi ili: Gələcək üçün çağırış” adlı

məqalə yerləşdirib.

Məqalənin müəllifi filologiya elmləri doktoru, professor Mahirə Hüseynova, ispan dilinə tərcümə edən Mərkəzin əməkdaşı Aysel Əliyevadır.

<https://www.tuvozenpinares.com/articulo/sociedad/2021-ano-poeta-nizami-ganjavi-llamamiento-futuro/20210220114713031179.html>

<https://www.aztc.gov.az/az/posts/id:1221>

* * *

«Genje şəhəri orta asyrlarda türkmenlərinin höküm süren Kawkaz ölkəsinin in uly şəhərlərinin biridi. Musulman və isayy (hristiyan) taryhçyları onun diwarlarynyň onlarça kilometrə uzalyp gidýänligini belläpdirlər. Dag bulagy bolan Genjeçay şəhəri des-deň ikä bölüp, olaryň arasynda üç sany küñreli köpri birləşdirýärdi. Genje şəhəri gadymy Berdaa şəhərinin esasynda kemala gelip, ony araplar «bu yerlərin Bagdady» diýip atlandyryrdylar. XII asyryň ortalaryna çenli Arrany və onun merkezi Genjani seljuk soltanlarynyň emirləri dolandyrypdyrlar, sonra bu yerde häkimiyyət İldeñizler nesilşalygyndan bolan türkmen atabeglərinin elinə keçipdir. Genje şəhəri Beýik ýupek ýolunyň ugrunda yerleşýän möhüm merkezlerin biri bolupdyr.

Onda türkmenlərdən başga-da dürli milletlərin wekilleri hem yaşayırdy. 1139-njy ýylda Kawkazda elhenç yer titreme bolup geçýär. Tebigy heläkçilikden aýratyn hem Genje uly zyýan çekipdir. «Daglary və düzleri apy-tupan gaplap aldy və aýylganç yer titreme bolup geçdi. Paýtagt weýran boldy... Yer titreme zerarly Alparak dagy ýumruldy və içinden derýa akýan jülgäniň öňi baglanyp, köl emele geldi» – diýip ermeni taryhçysy ýazypdyr. Heläkçiligi gözi bilen gören arap yazarynyň sözləri has hem ýowuz: «Genje şəhərini və onun töwəregini yer hopdy. Ol şeýle bir ýumruldy, hamana öň yer yüzünde şeýle şəhər bolmadyk ýaly boldy». Genjede on müñlerçe adamlar heläk bolupdyr. Heläk bolanlaryň arasynda türkmen gündogarşynasy N.Gajarowyň bellemegine görä, Genje welatynyň

emiri Gara Sungur we onuň maşgala agzalary-da bardy. Tüsseläp duran harabalyklar, jülgäniň üstünden göterýän tot-tozan, zir-zibilden doly derýa, adamlaryň gohy we ahy-nalasy – 1139-njy ýylyň ýer titremesinde Genje şeýle hasraty başdan geçiripdir. Genje hasraty baradaky habar goňşy ýurtlarda ýetende gürji patyşasy Dmitriý weýran bolan şähere ýetmäge howlугypdyr. Ermeni we arap ýazarlarynyň ýazmagyna görä, gürji esgerleri we serkerdeleri horluk çeken ilata zorluk edýärdiler, hazynanyň gözleginde ýumrulan köşkleri, haraba öwrülen öýleri gazýardylar. Gürji goşunlary görülmedik oljalar – ýesirler, sandyk-sandyk altynlar, matalar, sütükler bilen yzyna dolanypdylar. Hatda olar Genjäniň derwezelerini hem süýräp äkidipdirler. Gürjüstanyň Gelati ybadathanasynyň häzirki demir gapylary gürjileriň süýräp äkiden şol derwezeleri bolmaly. Genje täzeden dikelip, gaýtadan hünärmentçiligiň we söwdanyň merkezine öwrülýänçä köp ýyllar geçipdir. Şu hasratly wakadan bir ýa-da iki ýyl geçenden soň dünýä inen Ýusup ogly Ylýasyň gözleriniň ilki göreni, belki-de şäher meýdançasyndaky harabalyklar bolandyr. Ylýasyň kakasy Ýusup aga garyp senetçi bolupdyr. Ol ir aradan çykypdyr we Ylýasy ejesi ulaldypdyr. Ýyllar geçer we Ýusup ogly Ylýas beýik şahyr Nyzamy bolup ýetişer...»

Jumadurdy Annaorazow / «Genji-hazynaly Genjewi»

<http://kitapcy.com/news/2018-12-12-3890>

«Nyzamy häzirki Azerbaýjanyň Genje şäherinde eneden bolupdyr. Onuň eserleriniň göwrümi umman ýaly bolsa, terjimehaly barada bilýän zatlarymyz bary-ýogy damjanyň ululygyndadyr. Soňkulary biz gündogarda ýazylan dürli tezkirelerden hem şahyryň öz berýän maglumatlaryndan ýygnap bilýäris. Şahyryň ömründe hiç hili geň-taňlyk ýa täsin wakalarydyr ýagdaýlar bolmandyr. Bütün ömrüni ol Genjeden hiç ýere çykman diýen ýaly ýaşap geçipdir. Onuň aslynyň Ajam (eýran) Yragy diýilýän ýerdendigini çaklamak mümkin. Genje öňki Arran diýlip atlandyrylan, soň Garabag diýlen welaýatyň paýtagtydyr.»

«...şahyr 1141-nji ýylda doglupdyr. Garry atalarynyň atlary Zaky hem Muaýid bolup, ejesi kürtlerden eken. Onuň ady Ramsa bolupdyr.»

Osman Öde / «Nyzamy Genjewi»

<http://kitapcy.com/news/2018-07-31-1677>